

*Н. В. Камашева, канд. екон. наук,
Національний банк України, м. Київ*

СВІТОВИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ СЕЗОННО СКОРИГОВАНИХ ПОКАЗНИКІВ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ СТАТИСТИКИ

Під час аналізу показників грошово-кредитної статистики у економістів, дослідників та фахівців досить часто постає питання, що пов'язано із нерівномірністю динаміки окремих індикаторів протягом року. Таке явище зазвичай пов'язане з кліматичним сезоном, соціальними та бюджетними циклами тощо. Розвинені країни світу задля вирішення цього питання у своїй практиці оприлюднення інформації широко застосовують метод сезонного коригування, що дозволяє побудувати ряди щомісячних показників, без урахування впливу сезонних коливань і забезпечити можливість адекватного аналізу тенденцій розвитку відповідних процесів та їх надійного прогнозування.

Сезонно скориговані показники (далі – ССП) досить широко використовуються центральними банками розвинених країн світу у бюлетенях, звітах, статистичних таблицях тощо.

Залежно від підготовленості користувачів, практики поширення інформації, існують декілька підходів до публікації показників грошово-кредитної статистики. Основними варіантами поширення ССП у вигляді статистичних таблиць є такі:

1. Публікування виключно ССП.
2. Одночасне використання ССП поряд з нескоригованими значеннями показників.
3. Подання показників, які нескориговані з урахуванням сезонних факторів.

1. Центральні банки окремих країн світу (Великобританія, Німеччина, Австралія тощо) при аналізі показників грошово-кредитної статистики використовують виключно ССП. Це дозволяє оцінити вплив інструментів грошово-кредитної політики центрального банку на монетарні показники без урахування звичайних та повторюваних подій. Така форма подання притаманна для країн, які вже мають багаторічний досвід використання ССП та підготовлених користувачів для оцінки отриманої інформації.

2. Окремі країни (Польща, Чехія, Латвія, Швейцарія, США тощо) користуються як сезонно скоригованими, так і нескоригованими показниками. При цьому можливе застосування ССП лише в окремих документах центральних банків або для окремих показників грошово-кредитної статистики, яким найбільше притаманна сезонність. Спосіб одночасного подання скоригованих та нескоригованих монетарних показників значно полегшує роботу з показниками користувачам, які не звикли до нових розрахунків. Водночас це надає їм можливість поступово ознайомитися з новою методологією розрахунку показників ССП, оцінити переваги її застосування та використовувати при аналізі та прогнозуванні розвитку грошово-кредитного ринку.

3. Публікування показників грошово-кредитної статистики без урахування сезонності поширене серед країн, в яких ще не напрацьована база для якісної

оцінки ССП або в тих, що вважають, що недоліки використання ССП переважають їх позитивні сторони.

Крім подання в статистичних таблицях, ССП широко застосовуються в аналітичних публікаціях центральних банків світу. Їх використання можливо також у різних форматах:

- аналіз показників та графічні матеріали надаються у вигляді ССП;
- показники грошово-кредитної статистики загалом нескориговані, але є окремі пояснення та таблиці із ССП;
- аналіз ССП може використовуватися лише за окремими показниками, яким найбільше притаманна сезонність, а всі інші індикатори досліджуються без коригувань.

Камашева, Н.В. Світовий досвід використання сезонно скоригованих показників грошово-кредитної статистики [Текст] / Н.В. Камашева // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (24-25 травня 2012 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2012. - Т.2. – С. 71-72.